

RADHAKRISHNAN VIDYALAYA

Brahman toil, Durga Asthan & Nai Bazar, Muz.

HOLIDAY HOME WORK 2019-2020

कक्षा — नवमी

विषय—संस्कृतम्

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्तप्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

नम्रता एकः दिव्यः गुणः | विनप्राः जनाः परेण हितमिच्छन्ति तदर्थं प्रयतन्ते अपि | विनयवन्तः यत्रा गच्छन्ति स्वकीयव्यवहारेण सर्वान् वशीकुर्वन्ति । ते कदापि ईदृशं वचनं नैव उच्चरन्ति येन जनाः दुःखिनः भवन्ति | येषु अयं गुणः न भवति ते उद्दण्डाः भवन्ति । पदे पदे विवदमानाः ते मित्राणि अपि शत्रुतां नयन्ति सिद्धमपि कार्य नाशयन्ति | वस्तुतः विनयेन एव मनुष्याणां प्रतिष्ठा न तु गर्वेण | उद्घ्रतस्वभावः कदापि हितकरः न भवति | अतः सर्वैः जनैः अविनयम् उद्दण्डतां च विहाय लघुभिः समवयस्कैः गुरुजनैः च सह विनप्रतया एव व्यवहर्तव्यम् | सत्यमुक्तम् —नमन्ति फलिनो वृक्षाः नमन्ति गुणिनो जनाः | शुष्कवृक्षाः च मूर्खाश्च न नमन्ति कदाचन ।

ॐ एकपदेन उत्तरत ।

क. कीदृशाः स्वभावः कदापि हितकरः न भवति ?

ख. कः गुणः दिव्यः कथ्यते?

ॐ पूर्णवाक्येनेन उत्तरत ।

क. येषु नम्रता न भवति ते कथं व्यवहरन्ति?

ॐ निर्देशानुसारम् उत्तरत ।

क. 'फलिनः' विशेषणपदस्य विशेष्यपदं किम्?

ख. 'त्यक्त्वा' इति करस्य पदस्य अर्थः ?

ग. 'पण्डिता' अस्य किं विलोमपदम् अत्रा प्रयुक्तम् ?

घ. 'प्रयतन्ते' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ?

पृष्ठ अस्य गद्यांशस्य समुचितं शीर्षकं लिखत ।

2. अधोलिखितवाक्येषु रेखाकितपदानि आधृत्य सन्धिं विच्छेदं वा कुरुत ।

क. अधुना ग्रीष्मतः ..... अस्ति ।

ख. वर्षतीव ..... अंजनं नमः ।

ग. चौराः रात्रौ तत्+ धनं ..... अचोरयत् ।

घ. अनेकाः लताः+ अत्रा ..... सन्ति ।

ङ. कस्त्वम् ?

3. 'सन्ध्याकालीनदृश्यम्' इति विषयमाधृत्य मञ्जूषासहायतया संस्कृतेन पंच वाक्यानि रचयत ।

(मञ्जूषा—बालकः, वृक्षाः, कारयानानि, उद्यानम्, सन्ध्याकालम्, वायुगोलकानि, विक्रीय)

4. कोष्ठकगतप्रदत्तशब्दानां समुचितैः रूपैः रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत ।

क..... बहिः एकः जलाशयः अस्ति । (गृह)

ख..... सह पुत्राः गच्छति । (पितृ)

ग..... उभयतः वृक्षाः सन्ति । (नदी)

घ. सं: .....

बिभेति? (किम्)

ह. ....

बालिः बलवत्तरः । (सुग्रीव)

च. ....

कालिदासः श्रेष्ठतमः । (कवि)

5. निम्नलिखितेषु वाक्येषु प्रकृतिप्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा लिखत ।

क. त्वं पाठं स्मृ+क्त्वा विद्यालयं गच्छ ।

ख. धनं हृ+तुमुन् चौरः आगच्छति ।

ग. दशतः पंच वियोज्य वद ।

घ. प्रतिदिनं पितरौ नत्वा गच्छेत् ।

ङ. एतत् निवेद्य तन्तुवायः अगच्छत् ।

6. अन्यं लिखत ।

लतानां नितान्तं सुमं शान्तिशीलम्

चलेदुच्छलेत्कान्तसलिलं सलीलम्

तवाकर्ण्य वीणामदीनां नदीनाम् ॥ निनादय.....

॥

तव ..... वीणाम् आकर्ण्य लतानां नितान्तं शान्तिशीलं .....

चलेत् ,नदीनां ..... सलीलम् उच्छलेत् । अये वाणि! नवीनां .....

निनादय ॥

7. रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कृत्वा वाक्यानि पुनः लिखत ।

क. एका लुध्या वृद्धा आसीत् ।

ख. सा काकं प्रावोचत् ।

ग. बालिका ताम्रस्थाल्याम् एव भोजनं करिष्यसि ।

घ. लुध्या बालिक्या लोभस्य फलं प्राप्तम् ।

ङ. महयं तण्डुलमूल्यं प्रयच्छ ।

X